
KÜLDD ÁT E-MAILEN!

Szolgáltatások

A modul típusa:	Magyar mint idegen nyelv
-----------------	--------------------------

Modulszám:	13
------------	----

Életkor:	14–16 év
----------	----------

Nyelvi szint:	A1
---------------	----

Készítette:	Bándli Judit, Maróti Orsolya
-------------	------------------------------

A kiadvány az Educatio Kht. Kompetenciafejlesztő oktatási program
kerettanterve alapján készült

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési Terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült, a sulíNova oktatási programcsomag részeként létrejött tanulói információhordozó. A kiadvány sikeres használatához szükséges a teljes oktatási programcsomag ismerete és használata. A teljes programcsomag elérhető: www.educatio.hu címen.

Szakmai vezető: Kuti Zsuzsa

Szakmai bizottság: Enyedi Ágnes, dr. Majorosi Anna, dr. Morvai Edit, dr. Poór Zoltán

Szakértő: dr. Pelczer Katalin

Alkotó szerkesztő: Sákovics Lília

Felelős szerkesztő: Burom Márton

©

Szerzők: Bánhidi Judit, Jakab Ildikó, Maróti Orsolya, Varga Virág

Educatio Kht. 2008.

A MODUL LEÍRÁSA

A tanulók a modulban elsajátított szókinccs és grammatikai formák birtokában megértik a nekik adott utasításokat, a hozzájuk intézett kéréseket, és maguk is képesek udvarias formában kérni. Megértik a használati utasításokat, eligazodnak a szolgáltatások között. A funkcionális szemléletű nyelvtani oktatás keretében ezúttal a felszólító móddal ismerkednek meg.

A MODUL CÉLJA

A modul egyik fő célja a tanácsok kéréséhez, adásához, a parancsoláshoz szükséges nyelvi eszközök megismertetése a tanulókkal. Emellett az egyes szolgáltatások igénybevételekor megjelenő szókinccs elsajátításával a tanulók könnyebben eligazodhatnak a postai, banki ügyintézéskor.

AJÁNLOTT ÓRASZÁM

5 óra

**AJÁNLOTT KOROSZTÁLY
NYELVI SZINT**

14–16 év

A1–

**AJÁNLOTT BEMENETI
NYELVI SZINT**

-

**MODULKAPCSOLÓDÁSI
PONTOK****Kereszttantervi szinten**

Vizuális kultúra, Történelem, Magyar nyelv és irodalom

Modulok szintjén

a 12. és 14. modul

**A FEJLESZTÉS
FÓKUSZAI****Idegen nyelvi kompetenciák**

- lexikális kompetencia: a szolgáltatásokhoz kapcsolódó szókinccs
- grammatikai kompetencia: a tanácskérés és adás eszközrendszere
- helyes ejtési kompetencia, pragmatikai kompetencia, interkulturális kompetencia

Általános kompetenciák

A figyelem, a memória, az önálló véleményalkotás, az önértékelés és az együttműködés képességének fejlesztése.

ÉRTÉKELÉS

A tanulók ebben a modulban megismerik a tanári utasítások grammatikai hátterét is. Nyelvi készségeik alkalmassá teszik őket arra, hogy megnyilatkozásaik során már ne csak a formai elvárásoknak tudjanak megfelelni, hanem tudatosan figyeljenek az udvariassági szabályok betartására is a sikeres idegen nyelvi viselkedés megvalósítása érdekében. Lassan előtérbe kerül az önértékelés; a tanár is egyre inkább ezt a formát támogatja, de továbbra is kész segíteni a korábbi módokon is.

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A tanulók már nemcsak megértik a nekik adott utasításokat, de ők maguk is tudnak kérni. Fontos, hogy a tanár biztassa őket arra, hogy kapcsolatot találjanak mindennapjaik és a tanteremben elsajátítottak között, válják hasznossá számukra a nyelv, segítse önkifejezésüket.

SZAKIRODALMI AJÁNLÁS

- Bánréti Zoltán: *Kommunikálj!* Budapest, Korona Kiadó, PSZM Projekt, 1993.
- Fruttus Hajnalka—Bede Zoltán: *Játékos nyelvtanítás. 102 szórakoztató feladat nyelvórán*, Budapest, 2003.
- Hevesi Mihály: *A nyelvtanulás művészetéről*. Szeged, SzépNap kiadó, 2005.
- Nagy József: *XXI. század és nevelés*. Budapest, Osiris Kiadó, 2000.
- Rácz Endre: *Az egyeztetés a magyar nyelvben*. Budapest, Akadémiai kiadó, 1991.
- Rinvoluceri, Mario: *A nyelvóra életre keltése*. Szeged, SzépNap kiadó, 2006.
- Tolcsvai Nagy Gábor: *A nyelvi norma*. Nyelvtudományi Értekezések 144., 1998.
- Zétényi Ágnes: *A hatékony tanár*. Iskolakultúra, 10., 1998. – 68–74.

A MODUL TÉRKÉPE

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
1.	<ul style="list-style-type: none"> ■ általános kompetencia: memóriafejlesztés ■ lexikális kompetencia: a szókincs bővítése ■ grammatikai kompetencia: rendszerezési és mondatszerkesztési kompetencia ■ beszédalkotási kompetencia: szituatív kérdésfeltevés, mondatalkotás 	<ul style="list-style-type: none"> ■ kérdésfeltevés ■ szógyűjtés ■ rendszerezés ■ definícióalkotás ■ irányított beszélgetés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ismerkedés az utasítások, parancsok formáival ■ tanácsadás, tanácskérés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 1.3. feladatlap, 1.6. feladatlap ■ távirányító, hajpánt „antennával”, napszemüveg, esetleg valamilyen villogó szerkezet ■ 2.4. szókártyák: <i>bevásárol, buliba megy, e-mailt ír, levelet ír, moziba megy, múzeumba megy, pihen, sétál a városban, táncol, telefonál</i> (lásd: 12. modul) ■ 1.2. szókártyák: <i>alszik, fekszik, feláll, fürdik, jön, kiabál, leül, megáll, rajzol, sír, tanul</i> ■ 1.4. mondatkártya ■ 2 db kendő
2.	<ul style="list-style-type: none"> ■ általános kompetencia: a problémamegoldó képesség fejlesztése ■ beszédalkotási kompetencia: kérdésfeltevés ■ grammatikai kompetencia: rendszerezési, mondatszerkesztés, íráskészség, definícióalkotás ■ beszédalkotási kompetencia: kommunikációs képesség ■ fonológiai kompetencia: hallás utáni értés ■ helyes ejtési kompetencia 	<ul style="list-style-type: none"> ■ rendszerezés ■ irányított beszélgetés ■ szabad beszélgetés ■ játék (verseny) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ az utasítások, tanácsok gyakorlása ■ útbaigazítás, segítség a városban való eligazodáshoz ■ az utasítások, a tanácsadás formái 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 1.6. feladatlap, 2.1. feladatlap, 2.4. feladatlap ■ A5 méretű papírlapok, mindegyiken egy-egy jól olvasható szó: <i>feláll, köszön, leül, beszél, telefonál, énekel</i> ■ 2.3. fólia/kivetíthető kép ■ 5.5. képkártya: <i>Egér Emil</i> (lásd: 3. modul) ■ egy turistakellék (pl. hátizsák, fényképezőgép, baseball-sapka vagy egyéb) ■ Budapest Belváros kinagyított térképe

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
3.	<ul style="list-style-type: none"> ■ általános kompetencia: a rendszerezési készség, az empátikus képesség fejlesztése ■ grammatikai kompetencia: mondatalkotói készség fejlesztése ■ beszédalkotási kompetencia: szituatív kérdésfeltevés, kommunikációs képesség ■ lexikális kompetencia: szókincsfejlesztés ■ fonológiai kompetencia: a hallás utáni értés fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ szavak felismerése ■ rendszerezés ■ definícióalkotás ■ játék 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a felszólító módú alakok rendszerezése és gyakorlása ■ a mindennapokban előforduló leggyakoribb utasítások, figyelmeztetések megismerése, elemzése ■ tanácsadás problémás helyzetekben 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 3.2. feladatlap, 3.3. feladatlap ■ 3.2. hanganyag ■ magnó
4.	<ul style="list-style-type: none"> ■ általános kompetencia: a problémamegoldó képesség fejlesztése ■ beszédalkotási kompetencia: kommunikációs képesség ■ grammatikai kompetencia: a definícióalkotás képességének fejlesztése, ■ a mondatalkotói és rendszerezési képesség 	<ul style="list-style-type: none"> ■ irányított beszélgetés ■ szabad beszélgetés ■ szógyűjtés ■ játék 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a felszólító mód gyakorlása ■ tanácsadás különböző szituációkban ■ a pragmatikai kompetencia fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 3.3. feladatlap ■ 4.3. szókétyák: <i>elfelejt-ss, énekel-ts, felébred-ss, felébredt-j, fest-zz, fizet-j, focizik-j, fut-zz, hegedül-ss, hoz-j, játszik-zz, kiabál-j, készít-j, mászik-ts, mos-ts, néz-ss, segít-zz, sír-zz, süt-ssz, tanul-ss, telefonál-ssz, tévénik-ssz, választ-j, vár-ssz, zuhanyozik-j</i> ■ 4.4. fólia/kivetíthető kép ■ 4.5. mondatkétyák

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
5.	<ul style="list-style-type: none"> ■ lexikális kompetencia: a szókincs bővítése ■ grammatikai kompetencia: mondatalkotói képesség fejlesztése ■ beszédalkotási kompetencia: mondatalkotás ■ fonológiai kompetencia: hallás utáni értés fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ hallás utáni szövegértés ■ irányított beszélgetés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a felszólító mód gyakorlása ■ az utasítás gyakorlása ■ ismerkedés a szolgáltatások nyelvvezetével 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 5.2. feladatlap, 5.3. feladatlap ■ 5.2. hanganyag ■ magnó ■ 2 db kép/fotó/rajz, amely egy-egy (max. 4 szereplős) jelenetet ábrázol ■ 3.4. képkártya: <i>magyar vizsla</i> (lásd: 9. modul) ■ kis méretű háztartási gépek (pl. szendvicssütő, hajszárító) és/vagy az iskolában található elektromos berendezések ■ használati utasítás 2-3 háztartási (vagy egyéb) géphez

A FELDOLGOZÁS MENETE

1. ÓRA: ROBOT VAGYOK

Az óra célja:

- ismerkedés az utasítások, parancsok formáival
- tanácsadás, tanácskérés

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 1.3. feladatlap, 1.6. feladatlap
- távirányító, hajpánt "antennával", napszemüveg, esetleg valamilyen villogó szerkezet
- 2.4. szókétyák: *bevásárol, buliba megy, e-mailt ír, levelet ír, moziba megy, múzeumba megy, pihen, sétál a városban, táncol, telefonál* (lásd: 12. modul)
- 1.2. szókétyák: *alszik, fekszik, feláll, fürdik, jön, kiabál, leül, megáll, rajzol, sír, tanul*
- 1.4. mondatkétya
- 2 db kendő

1. FELADAT	Kérdezzetek! – a csoport aktivizálása
IDŐ	5 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	kérdésfeltevési, mondatalkotói képesség fejlesztése
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	teljes csoportos
ESZKÖZÖK	-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felállítja az egész csoportot, majd kijelöl egy tanulót, kihívja a táblához. Elmagyarázza, hogy a többieknek kérdezniük kell őt, ő pedig minden sikeresen megválaszolt kérdés után léphet egy lépést előre egy kijelölt cél felé. A kérdezők – ha helyes volt a feltett kérdés – leülhetnek. A terem méretétől függően határozza meg a tanár a kiindulási pontot úgy, hogy ne legyen túl messze a célponttól (pl. a fal a másik oldalon, a tanári asztal stb.). A tanár határozza meg a kérdések körét is (pl. a 12. modulból, ismétlésképpen: ünnepek).

Az első tanuló célba érése után ugyanígy egy újabb társukat is eljuttatják a célba.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók kérdéseikkel segítik társukat a minél gyorsabb előrejutásban (átvitt értelemben is).

2. FELADAT

**Robot vagy
– utasításadás**

IDŐ

10 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a rendszerezési és mondatalkotói képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális, egyéni, egész csoportos

ESZKÖZÖK

távirányító, hajpánt „antennával“, napszemüveg, esetleg valamilyen villogó szerkezet, 2.4. szókétyák: *bevásárol, buliba megy, e-mailt ír, levelet ír, moziba megy, múzeumba megy, pihen, sétál a városban, táncol, telefonál*, 1.2. szókétyák: *alszik, fekszik, feláll, fürdik, jön, kiabál, leül, megáll, rajzol, sír, tanul* (lásd: 12. modul)

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felöltöztet egy tanulót robotnak (ízlés szerint felhasználja a fejpántot antennával, a napszemüveget vagy villogó szerkezetet). Utasításokat ad neki, miközben nyomogatja a felé irányított távirányítót. Ügyel arra, hogy csak olyan parancsokat adjon, amelyekben a felszólító mód jele (-j) nem módosul. Minden utasítás után vár egy kicsit, amíg a „robot“ teljesíti a parancsot. **Ülj le! Állj fel! Sétálj! Írj a táblára! Rajzolj a táblára! Köszönj! Beszélj! Táncolj! Énekelj! Kiabálj! Sírj!** A tanár a táblára is felírja a formákat. Kiemeli a felszólító mód jelét: -j.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A beöltöztetett tanuló (a „robot“) teljesíti a neki adott parancsokat, a többiek figyelnek és jegyzetelnek.

2. A tanár kihív két másik tanulót a táblához. Az egyiket beöltözteti robotnak, a másiknak odaadja a távirányítót. Egyenként felmutatja az alábbi szókétyákat: *sétál a városban, táncol, telefonál*, valamint az alábbi 1.2. szókétyákat: *kiabál, rajzol, sír, tanul*. A távirányítót a kezében tartó tanuló a tanár mintájára, a tanár által felmutatott szavak alapján utasítja a robotot, aki engedelmeskedik neki. A tanár segít a formák megalkotásában, majd ezeket is felírja a táblára.

A tanár újabb 1.2. szókétyákat mutat fel: *leül, feláll*. Segít a távirányítós tanulónak megalkotni a formát, megismétli az – a tanórai utasításokból már nyilván elég jól ismert – **Állj fel! Ül le!** megnyilatkozásokat. Felírja őket a táblára, és felhívja a figyelmet az igekötő elválására. Felvázolja a kijelentő mód–felszólító mód folyamatot is (*feláll–állj fel, leül–ülj le*). Ezután újra felmutatja a 2.4. szókétyát: *sétál a városban*, majd az 1.2. szókétyát: *megáll*.

A továbbiakban megjelennek, és a táblára kerülnek a *megy–menj, jön–gyere, alszik–aludni–aludj, fekszik–feküdni–feküdj, fürdik–fürödni–fürödj* képzési minták is a 2.4. szókétyák: *buliba megy, moziba megy, múzeumba megy* és az 1.2. szókétyák: *alszik, fekszik, fürdik, jön* alapján.

3. A tanár új „robotot” hív ki, ezúttal azonban az egész csoport „távvezérli” őt. A tanár egymás után felmutatja a 2.4. szókétyákat: *bevásárol, buliba megy, e-mailt ír, levelet ír, moziba megy, múzeumba megy, pihen, sétál a városban, táncol, telefonál* és az 1.2. szókétyákat: *alszik, fekszik, feláll, fürdik, jön, kiabál, leül, megáll, rajzol, sír, tanul*, ezek alapján adják a tanulók az instrukciókat.

2. A kijelölt tanuló a tanár által felmutatott szókétyák (*bevásárol, buliba megy, e-mailt ír, levelet ír, moziba megy, múzeumba megy, pihen, sétál a városban, táncol, telefonál*) és az 1.2. szókétyák (*alszik, fekszik, feláll, fürdik, jön, kiabál, leül, megáll, rajzol, sír, tanul*) alapján irányít egy másikat, aki az utasításokat megérti és végrehajtja. A felmerülő kérdéseket tisztázzák, a felszólító forma jellegzetességeit megpróbálják felismerni. Jegyzetelnek.

3. A csoport közösen „távvezérli” a robotot a tanár által felmutatott 2.4. szókétyák: (*bevásárol, buliba megy, e-mailt ír, levelet ír, moziba megy, múzeumba megy, pihen, sétál a városban, táncol, telefonál*) és az 1.2. szókétyák: (*alszik, fekszik, feláll, fürdik, jön, kiabál, leül, megáll, rajzol, sír, tanul*) alapján.

3. FELADAT	Útvesztő
	– az utasításadás gyakorlása
IDŐ	10 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	a memória, a rendszerezési képesség és a mondatalkotás képességének fejlesztése
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális, egyéni, pármunka
ESZKÖZÖK	1.3. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár új tanulót jelöl ki. Először arra utasítja, hogy álljon fel, majd a padok között Menj egyenesen! Fordulj jobbra! Fordulj balra! parancsokkal (és szükség esetén kézmozdulatok segítségével) a táblához irányítja. Felírja a táblára ezeket a mondatokat is.
2. A tanár párokat alakít ki. A párok egyik tagját kiküldi. A bent maradó tanulóknak egy-egy útvesztőt ad (1.3. feladatlap). Közös megnézik az első oldalt, majd megszavazzák, hogy az 1.3. feladatlapon látható négy lány közül kivel randevúzzon Robi, azaz kihez vezessék el a párjukat. A tanár felhívja a tanulók figyelmét, hogy visszatérő társuknak nem mondhatják el, hogy kit választottak.
3. Visszatérnek a kiküldött tanulók, és ők is megkapják az 1.3. feladatlapot. A tanár elmondja a feladatot: a párok egyik tagjának – azoknak, akik bent maradtak – pusztán instrukciók (*menj egyenesen, fordulj jobbra, fordulj balra*) segítségével el kell juttatniuk Robit, azaz a párjukat a kiválasztott lányhoz. Közli továbbá, hogy versenyezni fognak: az nyer, akinek a legrövidebb idő alatt sikerül ezt teljesítenie. Hangsúlyozza, hogy az útbaigazító tanuló semmilyen eszközt nem használhat az útvonal kijelölésére, korrigálására, és nem is mutogathat – kizárólag beszélnie szabad. Elindítja az útbaigazítási versenyt, közben körbejár, a formákat javítja. Amelyik pár a leghamarabb készen van, szól a tanárnak, és véget ér a verseny.
4. Ezután a korábban bent maradt tanulókat küldi ki a tanár, és a csoport másik fele szavaz arról, hogy az 1.3. feladatlap másik oldalán található útvesztőben kihez kell elirányítani párjukat (aki a feladatlapon ezúttal Gabi). A tanár elmondja, hogy a párok versenyeznek. Az nyer, akinek a legrövidebb idő alatt sikerül a célba érni. Egy adott pillanatban indítja az útbaigazítási versenyt. Körbejár, a formákat javítja.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Lejegyzik a táblán látottakat.
2. A párok egyik tagja kimegy a teremből, a másik megkapja az 1.3. feladatlapot. A teremben lévő tanulók eldöntik, hogy kihez kell elirányítani a párjukat a képen látható személyek közül.
3. A párok versenyeznek, a tanulók útbaigazítják egymást (azaz elvezetik Robit a megfelelő lányhoz). A győztes pár egyik tagja újra elmondja az utasításokat, amelyek segítségével Robi célba ért.
4. Az előbbiekhöz hasonlóan útbaigazítják egymást a tanulók. Versenyeznek. A cél: a legrövidebb idő alatt elnavigálni társukat a választott személyhez.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

szókincsfejlesztés, arra az esetre, ha ugyanannyi (vagy körülbelül ugyanannyi) lány van a csoportban, mint fiú

ESZKÖZÖK

1.3. feladatlap

LEÍRÁS

A játék egy kicsit érdekesebbé tehető, ha a tanár fiú-lány párokat alakít ki. Először a fiúk mennek ki (ők személyesítik meg Robit), majd a lányok (ők Gabi helyett keresik az „igazit”). A tanár a feladat végén megkérdezi a lányoktól/fiúktól, hogy ők is azt a fiút/lányt választották volna-e maguknak, mint akit kijelölt nekik a csoport másik fele. Szóba kerülhetnek a külső és belső tulajdonságok megnevezésén túl olyan kifejezések is, mint pl. szimpatikus nekem stb.

4. FELADAT **Izmosabb akarok lenni...****– tanácsadás****IDŐ** 10 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** a mondatalkotói képesség fejlesztése**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** pármunka**ESZKÖZÖK** 1.4. mondatkártya**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. A tanár felrajzol a táblára egy pálcikaemberkét, akinek láthatóan rendezetlen, hosszú a frizurája. A tanár rámutat a rajzra, és azt mondja: **Ő a barátom. A barátom azt mondja: „Nem tetszik a hajam, túl hosszú”. Tanácsot adok neki.**

Felírja a táblára:

„Nem tetszik a hajam, túl hosszú.”

Tanács (a szavakból megalkotja a mondatot):

megy, fodrász → Menj fodrászhoz!

Újra elmondja: **A barátom azt mondja: „Nem tetszik a hajam.” Tanácsot adok neki: „Menj fodrászhoz!”**

A tanár párokat alakít ki, és kiosztja az 1.4. mondatkártyákat. Arra biztatja a tanulókat, hogy keressék meg az egyes problémákhoz tartozó tanácsokat, alkossák meg a felszólító formát. Közösen ellenőriznek.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Kiválasztják az 1.4. mondatkártyák közül a szerintük legjobb tanácsot és megalkotják a mondatokat.

5. FELADAT **Táncoljatok!****– a többes számú formák****IDŐ** 8 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** a rendszerezési készség és a mondatalkotói készség fejlesztése**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** frontális**ESZKÖZÖK** 2 db kendő, 2.4. szókártyák: *bevásárol, buliba megy, e-mailt ír, levelet ír, moziba megy, múzeumba megy, pihen, sétál a városban, táncol, telefonál* (lásd: 12. modul), 1.2. szókártyák: *alszik, fekszik, feláll, fürdik, jön, kiabál, leül, megáll, rajzol, sír, tanul*

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felszólít három tanulót, kihívja őket a táblához, és a kendők segítségével egymáshoz köti őket (a csuklójuknál). Utasításokat ad nekik, amelyeket fel is ír a táblára: **X, Y, Z menjetek az ablakhoz! Gyertek ide! Forduljatok jobbra! Forduljatok balra! Rajzoljatok egy virágot a táblára! Üljetek le! Énekeljete! Táncoljatok! Sétáljatok! Aludjatok!** A táblára a személy megjelölésével kerülnek fel a mondatok: pl. *(ti) Táncoljatok!* stb. A tanár saját ötletei alapján kiegészítheti a végrehajtandó feladatok listáját.

Utolsó lépésként (miközben „elfelejti“ kibogozni a tanulók kezén a kendőt!) utasítja őket: **Üljetek a helyetekre!** (Reméljük, hogy ezzel egy kis derűtséget kelt a csoportban.)

2. Egy másik háromfős csoporttal játsszák el ugyanezt úgy, hogy most a társaik utasítják őket a 2.4. szókétyák (*bevásárol, buliba megy, e-mailt ír, levelet ír, moziba megy, múzeumba megy, pihen, sétál a városban, táncol, telefonál*) és az 1.2. szókétyák (*alszik, fekszik, feláll, fürdik, jön, kiabál, leül, megáll, rajzol, sír, tanul*) alapján, melyeket a tanár mutat fel.

6. FELADAT

Labirintus
– a házi feladat ismertetése

IDŐ

2 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a rendszerezési és a mondataalkotói képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

egyéni, házi feladat

ESZKÖZÖK

1.6. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár ismerteti a házi feladatot. 1.6. feladatlap 1. feladat: **Hova megy Emil? Milyen úton? Segíts neki! Pl. Menj egyenesen! Fordulj jobbra! Stb.**

2. 1.6. feladatlap 2. feladat: **Most a két barátunk kér tanácsot. Azt mondják: Ellopták a biciklinket. A tanács: Telefonáljatok a rendőrségre! Mit tanácsoltok a többi helyzetben a barátaitoknak? Írjátok le a feladatlapra!**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A kiválasztott és összekötött tanulók végrehajtják az utasításokat, a többiek lejegyzik a táblára kerülő mondatokat.

2. A tanulók a tanár mintájára utasítják összekötözött társaikat a 2.4. szókétyák (*bevásárol, buliba megy, e-mailt ír, levelet ír, moziba megy, múzeumba megy, pihen, sétál a városban, táncol, telefonál*) és az 1.2. szókétyák (*alszik, fekszik, feláll, fürdik, jön, kiabál, leül, megáll, rajzol, sír, tanul*) alapján.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a négy útvonal közül kiválasztják a helyeset (amelyik nem zsákutca), és elvezetik Emilt a megfelelő célba.

2. Tisztázzák a feladatot.

2. óra: NE TELEFONÁLJATOK!

Az óra célja:

- az utasítások, tanácsok gyakorlása
- útbaigazítás, segítség a városban való eligazodáshoz
- az utasítások, a tanácsadás formái

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 1.6. feladatlap, 2.1. feladatlap, 2.4. feladatlap
- A5 méretű papírlapok, mindegyiken egy-egy jól olvasható szó: *feláll, köszön, leül, beszél, telefonál, énekel*
- 2.3. fólia/kivetíthető kép
- 5.5. képkártya: *Egér Emil* (lásd: 3. modul)
- egy turistakellék (pl.hátizsák, fényképezőgép, baseball-sapka vagy egyéb)
- Budapest Belváros kinagyított térképe

1. FELADAT

Ne beszéljete!

– utasítások gyakorlása

IDŐ

5 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a mondatalkotás képességének fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális

ESZKÖZÖK

A5 méretű papírlapok, mindegyiken egy-egy jól olvasható szó: *feláll, köszön, leül, beszél, telefonál, énekel*, piros filctoll, 2.1. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár – amint belép – utasításokat kezd adni (minden utasításnál felmutatja azt a papírlapot, amelyen az adott utasításban szereplő ige van: *feláll, köszön, leül*): **Álljatok fel! Köszönjete! Üljetek le!**

A tanár felmutatja azt a papírlapot, amelyen a *beszél* ige szerepel, a piros filctollal át-húzza, és azt mondja: **Ne beszéljete, mert óra van!** Ugyanígy tesz a *telefonál, énekel* igékkel is: **Ne telefonáljate, mert óra van! Ne énekeljete, mert nem énekóra van!** A táblára is felírja a T/2. alakú felszólításokat, felhívja a figyelmet a *nem–ne* változásra.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Az utasításoknak megfelelően cselekszenek. Jegyzetelnek.

2. Kiosztja 2.1. feladatlapokat, megbeszélik, hogy mit látnak a képen, majd rámutat a síró gyerekekre, és azt mondja: **Ne sírj, mert nincs semmi baj! Megjavítjuk a macit.** A tanár mintájára a tanulók is alkotnak egy-egy felszólítást a kép alapján

2. Megbeszélik a 2.1. feladatlapon látható képet, az ismeretlen szavakat. A tanár után a tanulók is megfogalmazzák a képpel kapcsolatos felszólításokat. Pl. **Ne ülj le, mert vizes leszel! Ne menjetek ki az utcára, mert jön az autó!** Stb. Ügyelnek az egyes-többes számra.

2. FELADAT	Labirintus 2. – a házi feladat ellenőrzése
IDŐ	4 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	a rendszerezési képesség, az íráskészség és a mondatalkotói képesség fejlesztése
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális
ESZKÖZÖK	1.6. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. Ellenőrzik a házi feladatot (1.6. feladatlap), megbeszélik a problémákat.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Felolvassák a megoldásokat, javítják a hibákat.

3. FELADAT	Turista a városban – információkérés
IDŐ	16 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	a hallás utáni értés és a rendszerezési képesség fejlesztése
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális
ESZKÖZÖK	5.5. képkártya: <i>Egér Emil</i> (lásd: 3. modul), 2.3. fólia/kivetíthető kép, egy turistakellék (pl. hátizsák, fényképezőgép, baseball-sapka vagy egyéb)

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár a 2.3. fólián/kivetíthető képen fogja mozgatni Egér Emil figuráját. Ehhez megfelelő méretben fénymásolja a 3. modul 5.5. képkártyát (*Egér Emil*), kivágja Emil kontúrját.

Emil figuráját a róla adott információknak megfelelően mozgatja a 2.3. fólián/kivetíthető képen: **Emil az EgéRock boltban CD-t akar venni. Kilép a házból, felszáll a hármas villamosra, és elmegy a végállomásig. Átmegy az aluljárón a másik oldalra, és felszáll a nyolcas buszra. Két megállót megy a busszal, és a második megállónál átszáll a tizennyolcas trolira. Megy egy megállót a vasútállomás felé, és ott leszáll. Elmegy a következő sarokig, ott van az EgéRock bolt. Az EgéRock boltban vesz egy CD-t, és hazamegy.**

2. **Hogyan megy haza Emil?** A tanár az Emil figurával elbábozza a hazautat.

3. A tanár magához veszi a turistakelléket, jelezve, hogy idegen a 2.3. fólián/kivetíthető képen szereplő városban. Azt mondja: **Turista vagyok, most érkeztem a vonattal a városba. Itt vagyok a vasútállomáson.** (Megmutatja a 2.3. fólián/kivetíthető képen a vasútállomást.) Megszólítja az egyik tanulót: **Jó napot kívánok! Meg tudná mondani, hogyan jutok el a hotelbe?** Felírja a táblára:

udvarias kérdés:

(te) meg tudnád mondani ...?

(ön) meg tudná mondani ...?

Példákat is mond: **Bocsánat, meg tudná mondani, hogyan jutok el a postára? Elnézést, meg tudná mondani, hogyan jutok el a múzeumba?** Stb. Felírja a táblára: *Hogyan jutok el ...?*

Újra megszólítja a kiválasztott tanulót: **Jó napot kívánok! Meg tudná mondani, hogyan jutok el a hotelbe?** Segít a tanulónak megalkotni az önöző/magázó választ, melyet aztán fel is ír a táblára:

(ön) szálljon fel! menjen! Stb.

4. A tanár átadja egy tanulónak a turistakelléket, és arra ösztönzi, hogy a 2.3. fólián/kivetíthető képen látható térkép alapján kérjen útbaigazítást egyik társától. (Ügyel arra, hogy mindig meghatározzák a helyet, ahol a turista segítséget kér.) Javítja a hibákat. Utána újabb tanuló(ka)t jelöl ki a turista szerepére.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Figyelnek a tanár elbeszélésére, megkérdezik az ismeretlen kifejezéseket. Pl. **Mit jelent az, hogy vasútállomás?** Stb.

2. A tanulók mondják, hogy mit csinál, merre megy az Emil-bábu: **felszáll, leszáll.** Stb. Megtanulják, gyakorolják az új szavakat.

3. Jegyzetelnek.

A kiválasztott tanuló tanári segítséggel, önözve/magázva útbaigazítja a „turistát”: **Szálljon fel a 18-as trolibuszra, menjen három megállót. Ott szálljon át az 5-ös buszra, menjen vele egy megállót, szálljon le, és meglátja a hotelt.** A társai jegyzetelnek.

4. A kijelölt „turista” útbaigazítást kér valakitől. Pl. **Jó napot kívánok, meg tudná mondani, hogy jutok el a parkba?** Pl. **Menjen két megállót az 5-ös busszal!**

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

szókincs, háttérismeret

ESZKÖZÖK

Police 07 társasjáték

LEÍRÁS

A nagyobb szókincsel rendelkező tanulók számára érdekesebbé teheti a tanár az órát, ha a Police 07 (vagy hasonló jellegű) társasjátéket próbálják meg játszani. A játékban valóságos térképen kell a képzeletbeli rendőröknek bűnözőket üldözni. A tanulók ezen „élesben” (hiszen tétje is van az üldözésnek) is kipróbálhatják az útbaigazítási szituációt.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

szókincs, háttérismeret

ESZKÖZÖK

kis hatósugarú adó-vevő készülék (walkie-talkie)

LEÍRÁS

Gyakorlásképpen az iskola épületében vagy a környékbeli utcákon kereshetik meg az elrejtett „titkos dokumentumokat tartalmazó” táskát. A csoport egyik része az instrukciókat adja, a másik keres, és időnként visszakérdez: **Nem jól hallottuk. Jobbra forduljunk?** Stb.

4. FELADAT

Mit csináljak?
– tanácskérés

IDŐ

10 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a rendszerezési képesség és a mondatalkotás képességének fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális

ESZKÖZÖK

2.4. feladatlap, Budapest Belváros kinagyított térképe

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kezében a térképpel úgy csinál, mintha eltévedt volna:

Most itt vagyok. A Parlamentbe akarok menni. Mit csináljak? Jobbra forduljak?

Menjek egyenesen? Vagy balra forduljak? Ki segít? Felírja a táblára:

tanácskérés:

(én) Mit csináljak? Jobbra forduljak? Menjek egyenesen?

Megismétli a kérdéseket, melyre egy kijelölt tanuló válaszol, majd újra „eltévedhet” (és keresheti pl. a Szent István Bazilikát).

A tanár továbbra is „tanácstalan”, a tanulókat kérdezi: **Még soha nem voltam a Parlamentben és az Operában. Mit csináljak? Hova menjek? Az Operába menjek? Vagy a Parlamentbe menjek?**

2. A tanár kiosztja a 2.4. feladatlapokat. Megnézik a képet, majd azt mondja: **Adjatok tanácsot Robinak, Szilvinek stb.! Figyeljete, hogy az én, mi, te, ti, ön, önök formát kell-e használni!** A 2.4. feladatlap példája alapján tanácsokat kérnek és adnak.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Jegyzetelnek.

A kijelölt diák segít dönteni, útbaigazít a térkép alapján.

A tanulók tanácsokat adnak a tanárnak, az egyik vagy másik lehetőség mellett érvelnek. Pl. **Menjen az Operába! Ott szépen énekelnek.** Stb.

2. A tanulók a tanárral közösen megoldják a 2.4. feladatlap feladatát. Az felszólító mód E/1.-ben feltett kérdések (lásd 4.1. lépés) után megtanulják a felszólító mód T/1. formájú tanácskérést is.

5. FELADAT**Kérjek, kérj, kérjen, ...
– a felszólító mód****IDŐ**

10 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a rendszerezési és a mondatalkotói képesség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális, egyéni

ESZKÖZÖK

-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felírja a teljes felszólító módú paradigmát a táblára, kiemeli a toldalékegyütteseket. Elsőként a már megismert határozatlan, majd a határozott ragozási sort beszélük meg. Felhívja a figyelmet mindkét ragozás esetén a rövid– hosszú forma használatára egyes szám második személyben (hogyan használjuk, melyik a gyakoribb stb.).

Határozatlan ragozás:

megtanul egy verset

elénekel egy dalt

(én) Tanuljak meg egy verset?

(én) Énekeljek el egy dalt?

(te) Tanulj(ál) meg egy verset!

(te) Énekelj(él) el egy dalt!

(ön) Tanuljon meg egy verset!

(ön) Énekeljen el egy dalt!

(ő) Tanuljon meg egy verset!

(ő) Énekeljen el egy dalt!

(mi) Tanuljunk meg egy verset?

(mi) Énekeljünk el egy dalt?

(ti) Tanuljatok meg egy verset!

(ti) Énekeljétek el egy dalt!

(önök) Tanuljanak meg egy verset!

(önök) Énekeljenek el egy dalt!

(ők) Tanuljanak meg egy verset!

(ők) Énekeljenek el egy dalt!

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A határozatlan–határozott ragozás közti különbségekre figyelve jegyzetelnek a fűzetükbe.

Határozott ragozás:

megtanulja a verset

elénekeli a dalt

(én) Tanuljam meg a verset?

(én) Énekeljem el a dalt?

(te) Tanulj(ad) meg a verset!

(te) Énekelj(ed) el a dalt!

(ön) Tanulja meg a verset!

(ön) Énekelje el a dalt!

(ő) Tanulja meg a verset!

(ő) Énekelje el a dalt!

(mi) Tanuljuk meg a verset?

(mi) Énekeljük el a dalt?

(ti) Tanuljátok meg a verset!

(ti) Énekeljétek el a dalt!

(önök) Tanulják meg a verset!

(önök) Énekeljék el a dalt!

(ők) Tanulják meg a verset!

(ők) Énekeljék el a dalt!

2. Közösen megalkotják a 2.5. feladatlapon található szavakból a felszólító mondatokat, kiválasztják a határozatlan/határozott formák közül a helyeset a második feladatban.

2. Közösen megoldják a 2.5. feladatlap feladatait.

3. ÓRA: MOST MIT CSINÁLJAK?

Az óra célja:

- a felszólító módú alakok rendszerezése és gyakorlása
- a mindennapokban előforduló leggyakoribb utasítások, figyelmeztetések megismerése, elemzése
- tanácsadás problémás helyzetekben

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 3.2. feladatlap, 3.3. feladatlap
- 3.2. hanganyag
- magnó

1. FELADAT

Fekete, fehér, igen, nem
– játékos beszélgetés

IDŐ

6 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a kommunikációs képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

teljes csoportos

ESZKÖZÖK

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kihív egy tanulót (X-et), leülteti a többiekkel szemben, majd azt mondja: **Beszélgetni fogunk, ti kérdezték, X válaszol. Mindenről lehet kérdezni. X mindenre válaszol, de tilos azt mondania, hogy fekete, fehér, igen, nem. Ha X kimondja, hogy fekete, fehér, igen vagy nem, akkor veszít.** (Segítségül felírja a négy tabu szót a táblára, és áthúzza.)

Először játszanak egy próbajátékot, amelyben a tanár aktívan részt vesz. Többek között olyan kérdéseket tesz fel a kiválasztott tanulónak, amelyekre a kézenfekvő válasz a tabu szavak egyike lenne. Pl. **Milyen színű a fal?** (*fehér*) **Szeretsz iskolába járni?** (*igen/nem*) Ha a kiválasztott tanulónak nehézséget okoz a tabu szavak kikerülése, segít neki. Pl. **Szeretsz iskolába járni? Szeretek. / Persze. / Utálok. Milyen színű a fal? Világos.** Ügyel arra, hogy olyan kérdések is elhangozzanak, amelyek hosszabb választ igényelnek, és nem kifejezetten a tabu szavakat akarják „előcsalni”. Pl. **Mit csináltál tegnap délután?**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók kérdéseket tesznek fel kiválasztott társuknak, aki igyekszik elkerülni a tabu szavakat.

A próbajáték után a tanár „átáll” a kérdezők oldalára, és arra ösztönzi őket, hogy minél többet és gyorsabban kérdezzenek. Ha lassan megy a játék, ő is részt vesz a kérdésben. Amikor a kiválasztott tanuló kimondja a tabu szavak egyikét, másik tanulót hív ki a helyére. Az időkeretekhez mérten tesztés szerint ismétlik a játékot.

2. FELADAT	Figyelem, figyelem! – utasítások, felszólítások, kérések mindennapjainkban
IDŐ	20 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	a rendszerezési képesség és a hallás utáni szövegértés képességének fejlesztése
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális, egyéni
ESZKÖZÖK	3.2. hanganyag, 3.2. feladatlap, magnó

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár lejátssza a 3.2. hanganyagot, majd megkérdezi a tanulóktól, hogy milyen szövegeket hallottak. Összegyűjtik a megoldásokat/véleményeket, de a tanár még nem javítja ki őket.
2. Kiosztja a 3.2. feladatlapokat. A 3.2. feladatlapon található minden egyes feladat megoldásánál újra le kell játszani a 3.2. hanganyagot (tehát a tanár még minimum háromszor lejátssza). Az egyes szövegek között rövid időre le kell állítani a magnót, hogy a tanulóknak legyen idejük az adott lépést megoldani. A harmadik feladatnál az egyes szövegrészeket többször is lejátszhatja a tanár. Az első két feladatot a teljes feladat megoldása után ellenőrzik, a harmadikat ellenben nyolc részletben, mindig az egyes szövegek elhangzása után.
3. 3.2. feladatlap 3. feladat, 4.szöveg: a már ismert, felszólító módú -j-s alakok után most megjelenik a *vigyázzanak* forma. A tanár először ismert példákat ír a táblára, majd felírja a *vigyázzanak* formát is:

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Meghallgatják a 3.2. feladatlap hanganyagát, és megpróbálják összegyűjteni, hogy milyen típusú szövegeket hallottak.
2. Egyénileg megoldják a 3.2. feladatlap feladatait. Az első feladatban azt állapítják meg, hogy az adott szavakat hányadik szövegben hallották, a másodikban pedig azt, hogy a hallott szövegek hol, milyen szituációban hangzabak el. A harmadik feladatban kiegészítik a hiányos szókapcsolatokat és mondatokat. Mindhárom feladatnál újra meghallgatják a szövegeket.
3. A hallott szöveg alapján kiegészítik a mondatokat. Jegyzetelnek.

(Önök) énekeljenek!
telefonáljanak!
vigyázzanak!

A tanár levezeti a -zz végű formát, felhívja a figyelmet arra, hogy a -z-re végződő igék-ről van szó:

vigyáz + j = vigyázz

néz + j = nézz

dolgoz(ik) + j = dolgozz

Felírja a *néz* teljes paradigmáját alanyi és tárgyas ragozásban:

(én) nézzek egy filmet?	(én) nézzem a filmet?
(te) nézz(él) egy filmet!	(te) nézz(ed) a filmet!
(ön/ő) nézzen egy filmet!	(Ön/ő) nézze a filmet!
(mi) nézzünk egy filmet!	(mi) nézzük a filmet!
(ti) nézzetek egy filmet!	(ti) nézzétek a filmet!
(önök/ők) nézzenek egy filmet!	(ők) nézzék a filmet!

4. 3.2. feladatlap 3. feladat, 7. szöveg: megjelenik a *válasszon* forma, melyet a tanár levezet a táblán:

(Ön) üljön le!
vigyázzon!
válasszon!

választ + j = válassz
ébreszt + j = ébressz

Felírja a *választ* teljes teljes (alanyi és tárgyas) paradigmáját a táblára.

Felsorolja az -ssz végződés összes esetét példákkal:

szt + j = ssz **választ > válassz, ébreszt > ébressz** (-szt végű igék)

sz + j = ssz **játsz(ik) > játssz, mász(ik) > mássz** (-sz végű igék)

5. 3.2. feladatlap 3. feladat 8. szöveg: megjelenik a *fizessen* forma, melyet a tanár levezet a táblán:

(Ön) üljön le!
vigyázzon!
válasszon!
fizessen

4. A hallott szöveg alapján kiegészítik a mondatokat. Jegyzetelnek.

5. A hallott szöveg alapján kiegészítik a mondatokat. Jegyzetelnek.

fizet+j=fizess

fut+j=fuss

(Itt a rövid *mgh+t*-re végződő igékről van szó.)

Felírja a *fizet* teljes (alanyi és tárgyas) paradigmáját.

Felsorolja a *-ss* végződés összes esetét:

(rövid *mgh+t*)+j=ss **fizet>fizess, fut>fuss**

s+j=ss **mos>moss**

st+j=ss **fest>fess**

3. FELADAT Most mit csináljak?

– az új formák gyakorlása

IDŐ 15 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK a rendszerezési és mondatalkotói képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK pármunka, frontális

ESZKÖZÖK 3.3. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár párokra osztja a tanulókat, majd kiosztja a 3.3. feladatlapokat. Megbeszélik az 1. feladatot, majd az a), b) és c) részt a párok tanári segítség nélkül oldják meg. Közös ellenőrzés.

2. A 3.3. feladatlap 1. feladatának d) lépését közösen oldják meg. A tanár segít megtalálni a *segíts* formát, majd levezeti a táblán:

segít+j=segíts

takarít+j=takaríts

(Itt a hosszú *mgh+t* végű igékről van szó)

Felírja *kitakarít* teljes (alanyi és tárgyas) paradigmáját.

Felsorolja a *-ts* végződés összes esetét:

(hosszú *mgh+t*)+j=ts **segít>segíts**

(*msh+t*)+j=ts **ért>érts, felejt>felejts**

(Megemlíti a *lát>láss* kivételt.)

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A párok közösen megoldják a 3.3. feladatlap 1. feladatának a), b) és c) pontját: felszólitó módú igealakokkal egészítik ki a hiányos mondatokat, majd felolvassák őket.

2. A tanárral közösen dolgoznak, jegyzetelnek, hangoztatják a létrehozott igealakokat.

4. FELADAT**Az első randi
– tanácsadás****IDŐ**

3 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a mondatalkotói képességek fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális

ESZKÖZÖK**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. A tanár kihív egy diákot (X-et), majd felvázol egy képzeletbeli helyzetet: **X az első randivóra készül egy lánnyal/fiúval. Mit csináljon? Adjatok neki tanácsot!**

Segítségül szempontokat ír a táblára:

- ruha
- pontosság
- haj
- viselkedés

Segat a helyes mondatok megalkotásában.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók tanácsokat adnak X-nek a képzeletbeli randevúval kapcsolatban. Pl. **Fé-sülködj meg!** Stb.

5. FELADAT**Problémák
– tanácsadás – a házi feladat ismertetése****IDŐ**

1 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a mondatalkotói képesség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

egyéni, házi feladat

ESZKÖZÖK

3.3. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár ismerteti a házi feladatot. 3.3. feladatlap 2. feladat: tanácsadás problémás helyzetekben.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a 3.3. feladatlap 2. feladatában a tanácsadást és a felszólító módú igealakokat gyakorolják.

4. ÓRA: TÖLTSE KI AZ ŰRLAPOT!

Az óra célja:

- a felszólító mód gyakorlása
- tanácsadás különböző szituációkban
- a pragmatikai kompetencia fejlesztése

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 3.3. feladatlap
- 4.3. szókétyák: *elfelejt-ss, énekel-ts, felébred-ss, felébredt-j, fest-zz, fizet-j, focizik-j, fut-zz, hegedül-ss, hoz-j, játszik-zz, kiabál-j, készít-j, mászik-ts, mos-ts, néz-ss, segít-zz, sír-zz, süt-ssz, tanul-ss, telefonál-ssz, tévénik-ssz, választ-j, vár-ssz, zuhanyozik-j*
- 4.4. olia/kivetíthető kép
- 4.5. mondatkétyák

1. FELADAT

Tabu
– játékos definícióalkotás

IDŐ

5 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a definícióalkotás képességének fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

teljes csoportos

ESZKÖZÖK

-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kihív egy tanulót (X-et) a táblához, a táblának háttal állítja, és megtiltja neki, hogy hátranézzen. Felír egy szót (*bankkártya*) a táblára, majd mellé egy oszlopba további szavakat (*automata, bank, kártya, pénz, kivesz*) ír, amelyeket aztán áthúz.

Felírtam egy szót (a *bankkártya* szóra mutat). **Ezt kell X-nek kitalálnia. Segítsetek neki. Mondjatok definíciókat, adjatok információkat, de tilos használni ezeket a szavakat** (az áthúzott szavakra mutat). **Ezek tabu szavak.**

Ha X kitalálta a szót, a tanár új diákokat hív ki, és új szavakat ír a táblára:

internet tabu: *számítógép*
világháló
e-mail
web oldal
honlap

SMS tabu: *telefon*
mobil
üzenet
szöveg

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a tabu szavak kikerülésével próbálnak definíciót, információkat adni az adott tárgyról, fogalmakról. Pl. **Kell, ha venni akarsz valamit.** Stb.

2. FELADAT

Problémák 2.
– a házi feladat ellenőrzése

IDŐ

10 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a mondatalkotói és rendszerezési képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális

ESZKÖZÖK

3.3. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. Ellenőrzik a házi feladatot (3.3. feladatlap 2. feladat). A tanár problémánként több megoldást is meghallgat, közösen javítják a hibákat. Utána beszedi a 3.3. feladatlapokat, javítja, értékeli.

A megoldásokban megjelenhet a *hisz, visz, tesz, vesz, lesz, eszik, iszik* igék közül valamelyik. Pl. *Kicsit meghíztam. – Egyél kevesebbet!/Vegyél másik nadrágot!* Ebben az esetben megbeszélik ennek a csoportnak a felszólító módú ragozását, a tanár felírja néhány igének a felszólító módú paradigmáját, pl.

(én) Vegyek virágot?	Megvegyem a virágot?
(te) Vegyél virágot!	Vegyed/vedd meg a virágot!
Stb.	Stb.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók ismertetik megoldásaikat. Jegyzetelnek.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

bizonyos grammatikai ismeretek megléte/hiánya

ESZKÖZÖK

-

LEÍRÁS

Ha a házi feladat-megoldások között nem jelent meg a *hisz, visz, tesz, vesz, lesz, eszik, iszik* igék közül egyik sem, akkor a tanár bevezet egy újabb szituációt: **Hideg van, nagyon fájom.** Próbálja úgy irányítani a tanulókat, hogy megjelenjen a *vegyél meleg ruhát!/vegyél fel kabátot!* típusú tanács is. Megbeszélik a *hisz, visz, tesz, vesz, lesz, eszik, iszik* igék felszólító módú ragozását.

3. FELADAT

Dominó
– gyakorlás

IDŐ

10 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a rendszerezési és mondatalkotói képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

kiscsoportos

ESZKÖZÖK

4.3. szókétyák: *elfelejt-ss, énekel-ts, felébred-ss, felébreszt-j, fest-zz, fizet-j, focizik-j, fut-zz, hegedül-ss, hoz-j, játszik-zz, kiabál-j, készít-j, mászik-ts, mos-ts, néz-ss, segít-zz, sír-zz, süt-ssz, tanul-ss, telefonál-ssz, tévénéz-ssz, választ-j, vár-ssz, zuhanyozik-j*

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár 3-4 fős csoportokra osztja a tanulókat, majd minden csoportnak odadja a 4.3. szókétyákat: *elfelejt-ss, énekel-ts, felébred-ss, felébredt-j, fest-zz, fizet-j, focizik-j, fut-zz, hegedül-ss, hoz-j, játszik-zz, kiabál-j, készít-j, mászik-ts, mos-ts, néz-ss, segít-zz, sír-zz, süit-ssz, tanul-ss, telefonál-ssz, tévzík-ssz, választ-j, vár-ssz, zuhanyozik-j*. (mindegyikből egyet), amelyek dominóként funkcionálnak. A játékot az ismert dominó-játék szabályai szerint kell játszani azzal a különbséggel, hogy itt igéket kell párosítani a hozzájuk illő felszólító módú igevégződésével (pl. *segít-ts, mos-ss, tanul-j*).

A tanár figyeli a csoportok munkáját, javít, ha szükséges.

4. FELADAT

Csoportosítsd!

– a felszólító mód gyakorlása

IDŐ

7 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a rendszerezési képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális

ESZKÖZÖK

4.4. fólia/kivetíthető kép

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kivetíti a 4.4. fólia/kivetíthető képet, és felszólítja a tanulókat, hogy csoportosítsák az igéket aszerint, hogy felszólító módban milyen végződést kapnak. Egymás után kérdezi a tanulókat.

5. FELADAT

Töltse ki az űrlapot!!

– mondatok szituációba helyezése

IDŐ

13 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a pragmatikai kompetencia és a szövegalkotói képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális, pármunka

ESZKÖZÖK

4.5. mondatkétyák

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók dominóznak: úgy illesztik össze a dominókat, hogy az igék a saját megfelelő felszólító módú igevégződésük mellé kerüljenek. Amikor egy igét és egy igevégződést összepárosítanak, egyúttal mondatot is alkotnak. Pl. *hoz-zz*→**Hozz egy szendvicset!**/ *elfelejt-ts*→**Ne felejs el kenyeret hozni!**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A felszólított tanulók egy-egy igét „behelyeznek” a megfelelő csoportba, megalkotják és hangosan kimondják a felszólító módú alakot.

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja a tanulóknak a 4.5. mondatkártyákat, és azt mondja: **Olvassátok el a kártyákat! Gondolkozzatok: ki mondja, kinek mondja, hol és miért?**

Közösen megbeszélik a megoldásokat.

2. A tanár felír a táblára három mondatot a 4.5. szókétyák mondatai közül. Párokra osztja a tanulókat, és felszólítja őket, hogy válasszanak egy mondatot a tábláról, és foglalják dialógusba. A gyares minimum hat beszédlépést tartalmazzon!

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók elolvassák a 4.5. mondatkártyájukat, és megpróbálják meghatározni, hogy milyen szituációban hangozhat el az adott mondat.

2. A párok kiválasztanak egy mondatot, és alkotnak egy dialógust, amelyben az adott mondat is szerepel.

5. ÓRA: VÁLASSZON NYELVET!

Az óra célja:

- az utasítás és az utasítás szerinti cselekvés gyakorlása
- a hallás utáni szövegértés fejlesztése
- ismerkedés a szolgáltatások nyelvezetével

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 5.2. feladatlap, 5.3. feladatlap
- 5.2. hanganyag
- agya
- 2 db kép/fotó/rajz, amely egy-egy (max. 4 szereplős) jelenetet ábrázol
- 3.4. képkártya: *agyar vizsla* (lásd: 9. modul)
- kis méretű háztartási gépek (pl. szendvicssütő, hajszárító) és/vagy az iskolában található elektromos berendezések
- használati utasítás 2-3 háztartási (vagy egyéb) géphez

1. FELADAT

Élőkép

– az utasítás és az utasítás szerinti cselekvés gyakorlása

IDŐ

10 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a mondatalkotói képesség, a hallás utáni értés és az értékelés képességének fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

teljes csoportos

ESZKÖZÖK

2 db kép/fotó/rajz, amely egy-egy (max. 4 szereplős) jelenetet ábrázol

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár bevisz 2 db képet/fotót/rajzot, amely egy-egy (max. 4 szereplős) jelenetet ábrázol. (A képeket előzőleg sokszorosítja 4-5 példányban.) Közösen megnézik az egyik képet, és megbeszélik azokat a mozzanatokot, amelyet a tanulók feltehetőleg nem tudnak kifejezni. A tanár kiválaszt egy rendezőt, és kezébe adja a kép egyik példányát. Ezután kiválaszt annyi szereplőt, ahány figura a képen látható. A többi tanuló megfigyelő, akik a rendező és a szereplők körül helyezkednek el. (A megfigyelők megkapják a kép többi példányát.) A szerepek kiosztása után a tanár ismerteti a feladatot: a rendezőnek – kizárólag utasítások alapján! – be kell állítania azt a jelenetet, amely a képen látható. (A tanár ügyel arra, hogy a rendező felszólító módú instrukciókat adjon!) A végén a megfigyelők értékelnek.

Ezután a tanár felcseréli a szerepeket, és az előzőekhez hasonlóan, de a másik kép alapján újra beállítanak egy élőképet.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A kiválasztott rendező az adott kép alapján beállít egy élőképet úgy, hogy kizárólag szavakkal instruálhassa a szereplőket. A szereplők követik a rendező utasításait, de közben nem beszélhetnek sem egymással, sem a rendezővel.

A megfigyelők megjegyzés nélkül követik az eseményeket, majd a feladat végén az adott kép náluk levő példányai segítségével értékelik a rendező és a szereplők munkáját: elmondják a kép és a beállított jelenet közti esetleges különbségeket. Pl. **X nem a jobb kezét emeli fel, hanem a balt.** Stb.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

eltérő történelmi, irodalmi ismeretek

ESZKÖZÖK

-

LEÍRÁS

A tanár kiválaszt egy ismert irodalmi vagy történelmi jelenetet (lehetőleg olyat, amely olyan műhöz vagy eseményhez kapcsolódik, amellyel a tanulók a közelmúltban foglalkoztak vagy biztosan ismernek). Pl. Paris és a három istennő, Rómeó és Júlia erkélyjelenet, az egri nők a várfalon stb.

A tanár kijelöli a rendezőt, aki saját belátása és ismeretei szerint választ szereplőket és állítja be az élőképet. (A tanár ügyel arra, hogy a rendező felszólító módú instrukciókat adjon!) A szereplők követik a rendező utasításait, de közben nem beszélhetnek sem egymással, sem a rendezővel.

A végén közösen értékelnek.

A feladatot megismétlik egy új jelenettel és rendezővel.

2. FELADAT Küldd át e-mailen!
– hanganyag-feldolgozás

IDŐ 12 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** a hallás utáni szövegértés képességének fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** egyéni

ESZKÖZÖK 5.2. hanganyag, 5.2. feladatlap, magnó

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár lejátssza az 5.2. hanganyagot, majd kiosztja az 5.2. feladatlapokat, és felszólítja a tanulókat, hogy oldják meg. A feladat megoldásához még kétszer lejátssza az 5.2. hanganyagot. Közösen ellenőriznek.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Meghallgatják a hanganyagot, majd az 5.2. feladatlapon kiválasztják a helyes állításokat. A nyelvi anyagban található ismeretlen kifejezéseket megbeszélik a tanárral.

3. FELADAT Válasszon nyelvet!
– ismerkedés a szolgáltatások nyelvezetével

IDŐ 10 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** szókincsfejlesztés, a pragmatikai kompetencia fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** frontális, pármunka

ESZKÖZÖK 5.3. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár párokra osztja a tanulókat, majd kiosztja az 5.3. feladatlapokat. Minden egyes feladat megoldása után közösen ellenőriznek, és megbeszélik az ismeretlen kifejezéseket.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók párban oldják meg az 5.3. feladatlap feladatait.

4. FELADAT**Etesd meg mindennap!**
– vicces használatiutasítás-készítés**IDŐ**

13 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a mondatalkotói képesség fejlesztése, a szókinccs aktivizálása

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális, pármunka

ESZKÖZÖKkis méretű háztartási gépek (pl. szendvicssütő, hajszárító) és/vagy az iskolában található elektromos berendezések, 3.4. képkártya: *magyar vizsla* (lásd: 9. modul)**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. A tanár bevisz az órára két kis méretű háztartási gépet (pl. hajszárító, szendvicssütő) vagy egyéb elektromos berendezést.

Felmutatja az egyik gépet (pl. a szendvicssütőt), és közösen megbeszéljük, hogyan kell használni. A tanár bemutatja a működési fázisokat, imitálja a szükséges mozdulatokat, a tanulók pedig ezeknek megfelelő instrukciókat adnak. Pl. **Hogyan kell használni a szendvicssütőt?** (kinyitja) **Nyissa ki!** (úgy tesz, mintha szendvicset helyezne a gépbe) **Aztán?** (A folytatást a tanulóktól várja.)

A fentiek mintájára megbeszéljük a másik gép működtetését is.

A tanár bevezeti a *használati utasítás* kifejezést.

2. A tanár felmutatja a 3.4. képkártyát (*magyar vizsla*), és azt mondja: **Ő Morzsi. Készítetek (kezével mutatja az idézőjelet) “használati utasítást” Morzsihoz. Pl. Etesd meg mindennap!** A többi a tanulóktól várja.

Ezután a tanár párokra osztja a tanulókat, és felszólítja őket, hogy válasszanak kettőt a táblán megadott személyek/csoportok közül, és írjanak hozzájuk “használati utasítást” (lehet vicces is, min. 5 db/személy vagy csoport). A megadott lehetőségek pl: *fiúk, lányok, testvér, padtárs, szomszéd néni, tanárok, X tanuló a csoportból*.

Közösen értékelnek.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók utasítások formájában elmondják, hogyan kell használni az adott gépet.

Pl. (szendvicssütő) **Nyissa ki! Tegye be a szendvicset! Csukja be! Ha zöld a lámpa, nyissa ki! Vegye ki a szendvicset!**

2. A tanulók “használati utasítást” adnak a kutyához. Pl. **Itasd meg mindennap! Sétálj vele a parkban! Játssz vele sokat! Simogasd meg! Stb.**

Ezután párokat alkotnak, és “használati utasításokat” találnak ki a kiválasztott személyekhez.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

szókincs

ESZKÖZÖK

használati utasítás 2-3 háztartási (vagy egyéb) géphez

LEÍRÁS

A tanár gépek helyett – felszólító módú instrukciókat tartalmazó – használati utasításokat visz be. Sokszorosítja őket, és kiosztja a tanulóknak. Megkéri az egyik tanulót, hogy olvassa fel az egyik használati utasítás instrukcióit, ő pedig pantomimmozdulatokkal eljátssza azokat. Az első két-három mozzanat után kiválaszt egy tanulót, aki átveszi a helyét. A többi használati utasítást is hasonlóan dolgozzák fel. Megbeszélnek az ismeretlen kifejezéseket.